

بررسی اثر توسعه اخلاق در ورزش بر ارتقاء ارزش های اخلاقی

میترا صفری دولو^۱، حسن فهیم دوین^{۲*}، محمد کشتی دار^۳، حسین پیمانی زاد^۴

ص.ص: ۸۳-۶۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۳/۱۸

تاریخ تصویب: ۹۹/۰۹/۰۵

چکیده

کم رنگ شدن مقوله اخلاق در کلیه ابعاد جامعه بزرگ ورزش به یک چالش تبدیل شده است. هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی اثر توسعه اخلاق در ورزش بر ارتقاء ارزش های اخلاقی بود. تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ نوع جستجوی داده ها از نوع ترکیبی (کمی و کیفی) و به لحاظ روش تجزیه و تحلیل داده ها از نوع توصیفی همبستگی و به لحاظ زمان انجام تحقیق از نوع حال نگر می باشد که جمع آوری داده ها به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کارشناسان ورزش کشور می باشند که نمونه ها با استفاده از جدول مورگان به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند. جمع آوری داده های مورد نیاز تحقیق با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته ۵۴ عبارتی در ۴ مولفه صورت پذیرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی و روش های آمار استنباطی با کمک نرم افزار SPSS نسخه ۲۱، استفاده شد. یافته ها نشان داد که عوامل موثر فردی- رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی بر ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور تاثیر دارند. با توجه به میانگین رتبه ها، رتبه بندی عوامل مثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی نشان داد که بالاترین رتبه را به ترتیب ابعاد عوامل فردی- رفتاری، عوامل زمینه ای، عوامل سازمانی و عوامل فراسازمانی دارا می باشد.

واژه های کلیدی: توسعه اخلاق، ورزش دانشگاهی، ارزش های اخلاقی، جامعه ورزشی.

^۱ . دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد. ایران.

^۲ . عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد. ایران.

^۳ . عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد.

^۴ . عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد. ایران.

The Effect of Ethical Development in Sport on Promoting Ethical Values

---

Baharan, P. (MA), Foroughipour*, H. (PhD), Aghaei, N. (PhD)

Abstract

The dimming of ethics in all aspects of the great community of sport has become a challenge. The purpose of this research was to investigate the effect of the development of ethics in academic sport on the promotion of ethical values in the sports community of the country. The purpose of this research is to apply the type of research in terms of the type of data search (quantitative and qualitative), and in terms of data analysis, a descriptive-correlational type and time domain of the research are of a contemporary type. Field data was collected. The statistical population of the study consisted of all sports experts in the country that were selected randomly using the Morgan table formula. Data collection was done using a researcher-made questionnaire consisting of 54 phrases in four components. For analyzing the data, descriptive statistics and inferential statistics methods were used with SPSS 21 software. The findings indicated that effective factors affecting the development of ethics in academic sport affecting the promotion of ethical values in the sports community of the country are influential factors of individual-behavioral, subjective, organizational and supra-organizational. According to the average rankings, the ranking of the factors affecting the development of ethics in academic sport showed that the highest rank is in terms of dimensions of individual-behavioral factors, underlying factors, organizational factors, and trans-organization factors.

Keywords: ethics development, university sport, moral values, sports community.

مقدمه

ورزش به عنوان یک ابزار جهت استحکام پیوندهای اجتماعی مورد توجه می باشد و از آن جهت که فرهنگ و مقولات فرهنگی، از مشترکات میان جوامع محسوب می شوند می تواند در این باب از یک سو به عنوان یک ابزار پیوند دهنده فرهنگ محسوب شود و از دیگر سو چنان که در ورزش های سنتی ایران نیز مرسوم بوده است آیین جوانمردی، مروت، خداپرستی و اخلاق گرایی را تعمیق و انتشار دهد و سرانجام روحیه جمع گرایی، وحدت و انسجام فرهنگی را در کشور تقویت کند (مظاهری، ۱۳۸۵). اخلاق در دانشگاه به عنوان شاخه ای از دانش اخلاق به بررسی تکالیف اخلاقی در یک حرفه و مسائل اخلاقی آن می پردازد و درصدد ارائه شیوه ها و دستورالعمل هایی است که این تکالیف را برای افراد و گروه های حرفه ای، مشخص نماید. از طرفی دومین پشتوانه سلامت در دانشگاه ها، اخلاق است که با توجه به حضور جامعه ورزش کشور نظیر ورزشکاران، مربیان و مدیران و ... در دانشگاه ها و فعالیت موقت در ورزش دانشگاهی در طول دوران تحصیل می تواند به عنوان منتقل کننده همه اثرات ورزش دانشگاهی از جمله توسعه اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود (عباسی بختیاری، ۱۳۹۰).

توسعه تربیت بدنی و ورزش به عنوان زمینه ساز تامين و تربیت نیروی انسانی سالم و تندرست بخشی از برنامه های توسعه ملی به شمار می رود. در این راستا توسعه ورزش دانشگاهی نقش موثری در توسعه دیگر مولفه های ورزش یعنی ورزش همگانی، قهرمانی و حفظ و توسعه سلامت جسمی و روانی دانشجویان و کارکنان دارا می باشد. از این رو برنامه توسعه تربیت بدنی و ورزش دانشگاه ها در راستای برنامه توسعه کشور، ماموریت و رسالت ورزش دانشگاه ها که همانا کمک به رشد و شکوفائی ابعاد معنوی، اخلاقی و جسمانی دانشجویان است تهیه و تدوین شده است (شیرزایی، ۱۳۹۲).

دانشگاه ها همواره از نهادهای پیشتاز حرکت های فرهنگی و اجتماعی بوده اند آن چنان که باورها و اعتقادات آن به سرعت در جامعه نفوذ می کند و این امر به دلیل آن است که دانشگاه ها از تاثیرگذارترین محیط ها برای نهادینه کردن اصول و ارزش های اخلاقی محسوب می گردد. بنابراین دانشگاه ها در تغییر و تحولات جوامع انسانی نقش مهمی ایفاء کرده است. به طوری که بدون در نظر گرفتن این نقش نمی توان مسیر توسعه جوامع را بررسی کرد. به جرات می توان گفت که در تاریخ بشر هیچ عاملی همانند دانشگاه ها بانی و ناشر تحولات سازنده در جوامع انسانی نبوده است (محمدی، ۲۰۰۹). چه آن که پیشتازان تحولات علمی و اجتماعی تربیت شدگان دانشگاه ها هستند که کارکنان آگاه علمی جامعه را تشکیل می دهند. به عبارت دیگر از جمله رسالت های عمده دانشگاه و آموزش عالی، تسهیل رشد و تکامل انسان، توسعه و غنای دانش و فرهنگ کشور و پرورش نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه است. دانشگاه ها شرایط مناسبی برای بروز مشکلات اخلاقی دارد و اخلاق در همه زمینه ها و فعالیت های آموزش عالی کاربرد دارد (محمدی، ۲۰۰۹). اخلاق یکی از اساسی ترین نیازهای بشر می باشد. اخلاق در لغت جمع واژه خلق به معنی خوی ها است و اخلاق مند کردن انسان ها راه صلاح و فلاح جامعه است. علم اخلاق، دانش بررسی و ارزش گذاری بر خوی ها و رفتار آدمی

است؛ که رفتارهای آدمی بر مبنای دو اصل توارث و تربیت در افراد جامعه شکل می گیرد. در فرایند اخلاقی چهار عنصر اساسی دخیل می باشد که عبارتند از: حساسیت اخلاقی، قضاوت اخلاقی، انگیزش اخلاقی و عمل اخلاقی (غلامی و ابراهیمی، ۲۰۱۵). اخلاق در دائرة المعارف بریتانیا در سه بعد، مطرح شده است. اخلاق نظری یا فرا اخلاق، اخلاق هنجاری و اخلاق کاربردی. اخلاق نظری به ماهیت مفاهیم و قضاوت های اخلاقی می پردازد. «اخلاق هنجاری» راه انتخاب صحیح میان «درست و نادرست» و «خوب و بد» را بر اساس قواعد اخلاقی مطرح می نماید و اخلاق کاربردی که اخلاق نظری و اخلاق هنجاری آن را مورد تایید قرار داده و با بهره گیری از اصول و نظریه های مطرح در آنان به بحث و بررسی پیرامون اخلاقیاتی نظیر عدالت اجتماعی، برابری نژادی، جنسیتی و مانند آن می پردازد (آراسته و جاهد، ۲۰۱۱).

جامعه ورزشی کشور را افرادی تشکیل می دهند که از نظام آموزشی کشور تاثیر پذیرفته و دانشگاه به عنوان نظام آموزشی بعد از آموزش و پرورش می تواند در توسعه شکل گیری و ارتقاء شخصیت فرد نقش بسزایی داشته باشد و اگر دانشگاه ها فقط به صورت تک بعدی و در توسعه دانش افراد فعالیت نمایند، کاری بس بیهوده نموده اند چرا که دانش در دست انسان های ناسالم، بی تعهد و بی اخلاق شروع کننده ی فساد است و لازم است که در دانشگاه و فعالیت های دانشگاهی نظیر ورزش دانشگاهی به مسئله توسعه آگاهی های شخصیتی، هنجارهای و ارزش های اجتماعی و اخلاقی تاکید شود (محمدی، ۱۳۹۰). بنابراین جامعه ورزش نیز از این قاعده مستثنی نیست و با توجه به حضور ورزشکاران، مدیران و مربیان در دانشگاه ها در طول دوران تحصیل و فعالیت موقت در ورزش دانشگاهی در طول این مدت، از این موضوع تاثیر می پذیرند و بهتر است که این تاثیر شناسایی و برای اثر بخش نمودن آن، مدلی کاربردی تدوین شود تا به صورت جامع، تمامی دانشگاه ها از اثرات آن بهره مند گردند.

تعیین شخصیت و رفتارهای اخلاقی دانشجویان دانشگاه از طریق مشارکت در ورزش عنوان مقاله ایی است که توسط دادا، بنسون^۱ (۲۰۱۶) در دانشگاه ایالتی دلتا در نیجریه انجام گرفت. نتایج نشان داد که مشارکت در ورزش به شکل گیری ویژگی های اخلاقی و اجتماعی دانشجویان کمک می کند. تفاوت معنا داری بین دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار ورزش های با تماس بدنی و بدون تماس بدنی و در ویژگی های شخصیتی اخلاقی و اجتماعی مشاهده گردید. نتایج تحقیق پیشنهاد به استفاده از الگوهای ورزشی _ اخلاقی جهت الگو برداری می کند .

نتایج پژوهش متیوز^۲ (۲۰۱۲) با عنوان " نقش اخلاقیات در مشارکت ورزشی دانشجویان نشان داد که مشارکت در ورزش های درون دانشگاهی و برون دانشگاهی (قهرمانی) باعث کاهش تقلب و خشونت ، بی اخلاقی و بی انضباطی و همچنین کاهش این باور " بردن تحت هر شرایطی" می گردد . مورتید و چت زوپولس^۳ (۲۰۰۷) در پژوهشی با عنوان " توسعه اخلاق از طریق ورزش دانشگاهی " با هدف تعیین این

^۱ . Benson

^۲ . Mathews

^۳ . Mouratidou , chatzopoutoutos

که آیا قضاوت اخلاقی ورزشکاران با نوع ورزش و سطح رقابت آنها تحت تاثیر قرار می‌گیرد و یا نه؟ نشان دادند که ورزش در کل بر قضاوت‌های اخلاقی دانشجویان ورزشکاران در جهت مثبت تاثیر گذار است. در ورزش‌هایی که از رقابت بالایی برخوردار بودند ورزشکاران با نمره اخلاق بالا قضاوت‌هایی را داشتند که مبتنی بر اخلاق و ارزش‌های حاکم بر ورزش بود.

بهاری فر و جواهری کامل (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان "بررسی پیامدهای ارزش‌های اخلاقی سازمان (با مطالعه عدالت سازمانی، تعهد سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی)" دریافت‌اند که ارزش‌های اخلاقی سازمان به طور مثبتی بر عدالت رویه‌ای و عدالت توزیعی تاثیر دارد. عدالت رویه‌ای و عدالت توزیعی نیز به طور مثبتی بر تعهد سازمانی کارکنان تاثیر دارد. تعهد سازمانی به طور مثبتی بر رفتار اخلاقی کارکنان تاثیر می‌گذارد. هم‌چنین رفتار اخلاقی نیز به طور مثبتی بر بعد جوانمردی و بعد نوع دوستی رفتارهای شهروندی سازمانی تاثیر می‌گذارد. شاه‌علی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان الگوی پیاده‌سازی اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌های ایران با استفاده از تکنیک دلفی دریافت‌اند که عوامل موثر بر پیاده‌سازی اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌ها در سه بعد فردی، سازمانی و محیطی قابل‌مدافه می‌باشد. جیمز کنان^۱ (۲۰۱۷) تحقیق تحت عنوان "کمبود اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه‌ها" با هدف نشان دادن نقش اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه‌ها دریافت که رعایت اخلاق حرفه‌ای در بسیاری از حرفه‌ها مانند پزشکی، حقوق و تجارت امری بسیار ضروری است اما علی‌رغم وجود محیط آموزشی و سطح بالای تحصیل در دانشگاه‌ها، چنین استانداردهایی در این مکان وجود ندارد که نیاز به تدوین آن دیده شود. ریبولد و همکاران^۲ (۲۰۱۷) در تحقیقی با عنوان "اخلاق حرفه‌ای در آموزش عالی" و در بین اعضای امور دانشجویی دانشگاه جانز هاپکینز^۳ صورت گرفت؛ اخلاق حرفه‌ای را در سه بعد قانون‌مندی / نظارتی، موقعیتی و تجمعی با روش مقایسه‌ای مورد بررسی قرار دادند و نتیجه گرفته شد که ارزش‌ها و اخلاقیات شخصی و حرفه‌ای هر یک از اعضاء به تنهایی در محیط‌های دانشجویی کافی نمی‌باشند و بایستی بر لزوم ایجاد چنین محیط‌های اخلاقی در آموزش عالی توجه بیشتری اختصاص یابد. در پژوهش گراهام^۴ (۲۰۱۷) با عنوان هویت ورزشی و رشد اخلاقیات، بررسی گروه ۱ مسابقات انجمن ملی ورزش دانشگاهی (ان.سی.ای.ای)^۵ و بنیان‌های اخلاقی آن‌ها نتایج حاکی از هویت بخشیدن ورزش به دانشجویان ورزشکار بود. عضویت در تیم‌های ورزشی رابطه معنی‌دار مثبت با رشد اخلاقیات و ارزش‌ها در دانشجویان بود. همکاری، ایثار، بازی جوانمردانه و منصفانه از جمله ویژگی‌های رفتاری و اخلاقی هستند که از طریق ورزش در ورزشکاران دانشگاهی نمود پیدا می‌کند. مک کاسکر^۶ (۲۰۰۶) و شوارتز^۱

¹. Keenan

². Reybold & Halx & Jimenez

³. Janez Hapkinz University

⁴.Graham

⁵.National collegiate Athletic association

⁶. Casker

(۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان ارزیابی سلامت سازمانی دانشکده آموزش عالی نشان داده اند سلامت سازمانی دارای ۱۱ مؤلفه جداگانه اما مرتبط به هم است. این مؤلفه ها عبارت است از: ارتباط، مشارکت و درگیر بودن در سازمان، وفاداری و تعهد، روحیه، اخلاقیات، مسیر هدف، رهبری، بهبود یا توسعه کارایی کارکنان و کاربرد منابع. پنینو^۲ (۲۰۱۰) در پژوهشی دریافت که با وجود فرهنگ های اخلاقی، کارکنان کمتر احساس فشار می کنند و نسبت بروز بد رفتاری ها در این کارکنان بسیار کمتر از کارکنانی است که این فرهنگ در میان آن ها جا نیافتاده است. آن ها کمتر به تلافی کردن و انجام عمل متقابل اشتباه رغبت نشان دادند. طبق بررسی های انجام شده، فرهنگ سازمان نقش مهمی را در تصمیم گیری های اخلاقی افراد ایفاء می کند. ابوالحسنی و رضائی منش (۲۰۰۵)، در پژوهشی اشاره کردند که مسئولیت پذیری و پاسخگویی، برتری جویی و رقابت طلبی، صادق بودن، احترام به دیگران رعایت و احترام نسبت به ارزش ها و هنجارهای اجتماعی، عدالت و انصاف، همدردی با دیگران، وفاداری از ویژگی های بارز افرادی است که اخلاق حرفه ای دارند.

با عنایت به وضعیت متوسط اخلاق در ورزش دانشگاه اگر چه در زمان فعلی سازمان های ورزشی نیز خطر توسعه بی اخلاقی در ورزش را کاملاً درک نموده اند و با جدیت از طریق تبلیغات گسترده در زمینه هایی همچون بازی جوانمردانه و یا جریمه های سنگین مالی و غیر مالی برای اعمال غیر اخلاقی سعی در جلوگیری از آن دارند، ولی به نظر نمی رسد که در اهداف خود چندان توفیقی کسب کرده باشند (سلیمی، ۱۳۹۵). بنابراین توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی به لحاظ این که ورزشکاران فعال در ورزش دانشگاهی در بعد از دوران تحصیل هر کدام جزئی از افراد تشکیل دهنده جامعه ورزشی کشور خواهند بود، اهمیت و ضرورت انجام پژوهش را برجسته می نماید. با توجه به این که می توان از ورزش در جهت پیاده سازی اخلاق در جامعه دانشگاهی و جامعه ورزشی یک کشور بهره گرفت، همچنین در جهت توسعه یافته های سایر محققان در جهت افزایش بهره برداری از اثرات جسمانی و روانی فعالیت های ورزشی دانشگاهی در جامعه ورزشی کشور، این پژوهش درصدد شناسایی و تبیین عوامل موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی با هدف ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور می باشد.

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ نوع جستجوی داده ها از نوع ترکیبی (کمی و کیفی) و به لحاظ روش تجزیه و تحلیل داده ها از نوع تحلیلی و اکتشافی و به لحاظ زمان انجام تحقیق از نوع حال نگر می باشد که جمع آوری داده ها به صورت میدانی و پیمایشی انجام شد.

جامعه آماری شامل کلیه کارشناسان ورزشی و ورزش دانشگاهی کشور (شامل مربیان تیم های ملی و دانشگاهی کشور ۳۴۸ نفر، مدیران فوق برنامه ورزش دانشگاهی کشور (آزاد و سراسری) ۵۸۰ نفر،

^۱. Showartz

^۲. Penino

کارشناسان فدراسیون های ورزشی ۱۱۸ نفر، کارشناسان وزارت ورزش و جوانان ۸۵ نفر و اساتید تربیت بدنی دانشگاه های کشور ۹۴۰ نفر) به تعداد کل ۲۰۷۱ نفر می باشند. با توجه به حجم جامعه آماری روش نمونه گیری با استفاده از فرمول جدول مورگان و به صورت تصادفی بود. بدین ترتیب که با ارسال پرسشنامه و نامه همراه برای نمونه های پژوهش (دانشگاه های جامع استان ها، فدراسیون ها و وزارت ورزش) افراد علاقمند پرسشنامه را تکمیل نمودند، البته در برخی موارد نیز پرسشنامه ها به صورت الکترونیکی برای نمونه ها ارسال شد که تعداد ۴۰۰ پرسشنامه، تکمیل و باز گردانده شد که بعد از حذف پرسشنامه های ناقص و مخدوش، تعداد ۳۲۷ پرسشنامه سالم در فرآیند تحلیل داده ها مورد استفاده قرار گرفت و همان به عنوان نمونه نهایی پژوهش در نظر گرفته شد.

جدول ۱. جامعه و نمونه آماری تحقیق

جامعه	تفکیک	-تعداد N	نمونه
کارشناسان ورزش کشور و ورزش دانشگاهی	مربیان تیم های ملی و دانشگاهی	۳۴۸	۸۰
	مدیران فوق برنامه ورزش دانشگاهی	۵۸۰	۵۱
	کارشناسان فدراسیون های ورزشی	۱۱۸	۴۷
	کارشناسان وزارت ورزش و جوانان	۸۵	۴۱
	اساتید تربیت بدنی دانشگاه ها	۹۴۰	۱۰۸
	کل	۲۰۷۱	۳۲۷

جهت جمع آوری داده های مورد نیاز پژوهش حاضر از پرسشنامه ی محقق ساخته ۵۴ عبارتی در ۴ بعد (فردی رفتاری ۱۸ سوال، زمینه ای ۱۱ سوال، سازمانی ۱۸ سوال و فراسازمانی ۷ سوال) در مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت (از کاملا موافقم نمره ۵ تا کاملا مخالفم نمره ۱) که حاصل از داده های بخش کیفی است استفاده شد.

ساخت ابزار پژوهش پس از مطالعه پیشینه تحقیق و مدل های اخلاقی تدوین شده توسط صاحب نظران، عوامل موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی استخراج شد و این شاخص ها در ۴ دسته عوامل فردی-رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی دسته بندی شدند. مولفه ها و شاخص های پژوهش حاضر بر اساس مبانی نظری و تحقیقات مدل ها و نظریات اخلاقی واین و همیلتون (۲۰۰۳)، هافمن و دیگران (۲۰۰۸)؛ آکاه (۱۹۹۲)، بوترایت (۱۹۹۹)، اکیپارا (۲۰۰۲)، بیچامپ و بووی (۲۰۰۴)، افالن و باترفیلد (۲۰۰۵)، بارنت و دیگران (۲۰۰۴)؛ آلیسون و دیگران (۲۰۰۷)، براون و دیگران (۲۰۰۵)؛ ژو و دیگران (۲۰۱۱)؛ گودپاستر (۲۰۱۰)، مام فورد و دیگران (۲۰۰۷)، مدل مدیریت اخلاق گرا مبتنی بر مفاهیم دعای عرفه، مدل مدیریت اخلاق گرا مبتنی بر مفاهیم دعای مکارم الاخلاق، مدل تصمیم گیری اخلاقی یون (۲۰۱۱)، مدل مارتینز درآنگویتا و دیگران (۲۰۰۸)، مدل وون (۲۰۰۱)، مدل تصمیم

گیری اخلاقی با ملاحظه ی متغیر لئونارد و هینس (۲۰۰۶)، مدل های اخلاق حرفه ای و تصمیم گیری های اخلاقی بارتلس (۱۹۶۷)، مدل رست (۱۹۹۳)، مدل فرل و گرشام (۲۰۰۵)، مدل تعاملی ترویون (۲۰۰۱)، مدل اخلاقی ترویون (۱۹۸۶)، مدل اخلاقی بومر (۱۹۸۷)، مدل دابینسکی و لوکن (۱۹۸۹)، مدل اقتضایی- مساله جونز (۱۹۹۱)، مدل پترسون (۲۰۰۱)، مدل رهبری اخلاق مدار براون و ترویون (۲۰۰۶)، (پنینو، ۲۰۰۴)، (شاه علی، ۱۳۹۵)، (میر طاهری، ۱۳۹۴)، (دریابگیان، ۱۳۹۵)، (حسینی و همکاران، ۱۳۹۲) و (سلیمی، ۱۳۹۵) و سایر منابع و مطالعات در دسترس استخراج گردیده است که بر مبنای جامعه مورد پژوهش، تغییرات و اصلاحات لازم صورت پذیرفته و بومی سازی شده است.

در تحقیق حاضر جهت تعیین روایی صوری و محتوایی ابزار حاصل از مرحله کیفی تحقیق، پرسشنامه ها پس از تهیه به رویت اساتید و خبرگان محترم مدیریت ورزشی رسید و از آنها خواسته شد تا در مورد گویه ها، ارتباط گویه ها و مولفه ها با اهداف پژوهش، نظرات خود را اعلام نمایند (روایی صوری و محتوایی) که بعد از بررسی توسط صاحب نظران و اساتید نظرات اصلاحی آن ها اعمال و در نهایت به تایید نهایی رسید. بنابراین ابزار های تحقیق دقیقا همان متغیر های مورد نظر را مورد سنجش قرار می دهند از این رو روایی صوری و محتوایی آن مورد تأیید است. همچنین جهت بررسی روایی سازه ابزار، از آزمون بارتلت و KMO استفاده شده است که نتایج بدست آمده حاکی از تایید روایی سازه ابزار های پژوهش می باشد. مقدار این شاخص ها چنانچه ۰/۵ یا بیشتر از آن باشد کفایت نمونه را برای دسته بندی آیتم های پرسشنامه ها و ایجاد سازه های منطقی تایید می کند.

جدول ۲. نتایج آزمون KMO و آزمون بارتلت

عوامل	اندازه KMO	مجذور کای آزمون بارتلت	درجه آزادی	سطح معنی داری
فردی- رفتاری	۰/۹۳۱	۰/۹۴۵	۳۲۵	۰/۰۰۰۱
زمینه ای	۰/۹۱۴	۰/۹۵۰	۳۲۵	۰/۰۰۰۱
سازمانی	۰/۹۱۷	۰/۹۶۹	۳۲۵	۰/۰۰۰۱
فراسازمانی	۰/۹۲۵	۰/۹۱۶	۳۲۵	۰/۰۰۰۱

چنانچه در جدول ۲ شاخص های معنی داری داده ها را نشان می دهد، مقدار شاخص KMO برای ابزارهای پژوهش به یک نزدیک می باشد. همچنین با توجه به مقدار آماره بارتلت (که تقریبی از آماره کای دو است) و مقدار ضریب معناداری که از ۰/۰۵٪ کوچک تر بوده است، نشان می دهد که ساختار پرسشنامه ها مناسب بوده و تعداد نمونه انتخاب شده دارای کفایت می باشد.

سپس با استفاده از آزمون تحلیل عاملی تاییدی اقدام به بررسی مناسب بودن گویه های شناسایی شده و روایی سازه ابزار گردید که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل عاملی تاییدی برای تایید روایی سازه ابزار

نوع نتیجه	بار عاملی	آماره T	گویه ها
تایید	۰/۲	۵ ۲/۴	تقویت نمودن، پرداختن و اهمیت دادن به ویژگی های دموگرافیک ورزشکار (سن، جنس، تاهل، درآمد، مقطع تحصیلی، شغل و ...) می تواند در ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور موثر باشد.
تایید	۰/۸	۷ ۴/۵	قصد و نیت ورزشکار (خودسازی یا محبوبیت و مشهور شدن، تخفیف شهریه، پاداش و ...) از پرداختن به ورزش در دانشگاه می تواند در ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور موثر باشد.
تایید	۰/۱	۱ ۲/۳	پرداختن، اهمیت دادن و تقویت باورها، اعتقادات و ارزش های مذهبی ورزشکار در دانشگاه می تواند در ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور موثر باشد.
تایید	۰/۴	۲ ۴/۴	پرداختن، اهمیت دادن و تقویت اصول اخلاقی ورزشکار در دانشگاه می تواند در ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور موثر باشد.
تایید	۰/۱	۳ ۲/۵	پرداختن، اهمیت دادن و تقویت تفکر و نگرش مثبت نسبت به معیار های اخلاقی در ورزشکار می تواند در ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور موثر باشد.
تایید	۰/۵	۴ ۲/۲	پرداختن، اهمیت دادن و تقویت شخصیت و سرسختی ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۳	۵ ۳/۶	تقویت هوش اخلاقی ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۷	۰ ۳/۹	پرداختن، اهمیت دادن و تقویت وجدان ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۸	۱ ۳/۹	پرداختن، اهمیت دادن و تقویت ملاک های رفتاری درست ورزشکار (نیکوکاری، صداقت و مسئولیت پذیری و ...) در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۷	۳ ۳/۳	تقویت سطح دانش و آگاهی ورزشکار از مقوله های اخلاقی در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۷	۲ ۳/۱	تقویت دلبستگی و علاقه به ورزش و عضویت در تیم های ورزشی دانشگاهی در ورزشکار می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۹	۷ ۳/۴	تقویت روحیه جمعی و مشارکت در ورزش دانشگاهی در ورزشکار می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۲	۲ ۳/۷	تقویت معیارهای ایدئولوژیکی ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۱	۳ ۳/۱	ارتقاء توانایی ورزشکار برای برقراری ارتباط موثر با هم تیمی ها و مربیان در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۰/۶	۸	تقویت مهارت تصمیم گیری و تشخیص رفتار مناسب توسط ورزشکار در دانشگاه می

تا	۳/۸	۰/۷	تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۴	۰/۲	پرداختن و اهمیت دادن به نارضایتی ورزشکار از محیط تحصیلی و ناملایمتی های تمرینی و تقویت توانایی کنترل آن توسط ورزشکار و بیان انتقادات در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
تا	۰	۴	ساخت و تقویت ظرفیت لازم در نحوه ارائه انتقادات و اصلاح رفتار ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۲	۰/۱	
تا	۱	۵	ساخت و تقویت ظرفیت پذیرش برد و باخت و نحوه برخورد با ناداوری ها توسط ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۳	۰/۲	
تا	۳	۴	تقویت محتوای رسانه ها و اشاعه فرهنگ اخلاقی در آن برای ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۱	۰/۶	
تا	۲	۵	تبلیغ و ارائه الگوهای رفتاری پیشکسوتان ورزشی برای ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۲	۰/۸	
تا	۴	۶	ساخت و تقویت نظام آموزش بر پایه اشاعه فرهنگ اخلاقی برای ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۲	۰/۱	
تا	۵	۴	ساخت و تقویت نظام حوزه، مسجد، روایات و سفارشات اسلامی بر پایه اخلاق برای ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۳	۰/۹	
تا	۱	۵	رفتار نیک و اخلاقی مربی و اساتید با ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۴	۰/۳	
تا	۳	۵	رفتار نیک و اخلاقی دوستان و هم تیمی ها با ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۱	۰/۰	
تا	۶	۴	نقش خانواده و پایبندی به اخلاقیات در اعضای خانواده ورزشکار در دوران دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۵	۰/۶	
تا	۴	۵	نقش سایر سازمان ها (اداره ارشاد، ورزش و جوانان، موزه ها و اسناد و ...) برای توسعه و اشاعه فرهنگ اخلاقی ورزشکار در دوران دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۳	۰/۰	
تا	۳	۴	وجود توازن بین اختیارات، مسئولیت ها و انتظارات رفتاری و اخلاقی دانشگاه از ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۹	۰/۵	
تا			مرتفع نمودن موانع فیزیکی و روانی موجود برای حضور در محیط ورزشی و تیم های ورزشی دانشگاه برای ورزشکار می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۵	۵	
تا			پرداختن و اهمیت دادن به ماهیت رشته های ورزشی دانشگاهی (پر برخورد و فیزیکی در مقابل کم برخورد) در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۶	۰/۱	
تا	۳	۷	انطباق ماموریت و اهداف ورزش دانشگاه بر رعایت مقوله های اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۷	۰/۱	
تا	۲	۴	انطباق فرهنگ و جو ورزش دانشگاه بر رعایت مقوله های اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
یید	۳/۷	۰/۴	
تا	۸	۴	انطباق سیاست ها و برنامه های ورزش دانشگاه بر رعایت مقوله های اخلاقی می

یابد	۳/۰	۰/۲	تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تا یابد	۵ ۳/۴	۵ ۰/۷	تمرکز رفتار سازمانی غالب ورزش دانشگاه بر رعایت مقوله های اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تا یابد	۰ ۳/۷	۴ ۰/۱	تمرکز ساختار سازمانی ورزش دانشگاه بر رعایت مقوله های اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تا یابد	۴ ۳/۸	۷ ۰/۹	حمایت های اخلاقی و حقوقی در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۱ ۲/۵	۴ ۰/۶	انطباق نگرش مدیران و رهبران ورزش دانشگاه بر رعایت مقوله های اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۳ ۲/۶	۵ ۰/۹	وجود معنویت و ارتقاء ظرفیت های مذهبی در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۴ ۲/۸	۶ ۰/۵	وجود برنامه های فرهنگی و ورزشی در ورزش دانشگاه بر مبنای رعایت مقوله های اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۲ ۲/۱	۴ ۰/۵	وجود و تقویت نظام تشویق و تنبیه عادلانه و شفاف در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۵ ۲/۸	۴ ۰/۳	وجود و تقویت قوانین، مقررات و رویه های حامی و مشوق رعایت مقوله های اخلاقی در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۳ ۲/۴	۵ ۰/۷	وجود و تقویت سبک های مدیریتی و رهبری حامی رعایت مقوله های اخلاقی در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۳ ۲/۸	۶ ۰/۶	وجود و تقویت نظام ارزیابی عملکرد اخلاقی و رفتاری در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۸ ۲/۷	۷ ۰/۴	وجود و تقویت سلامت اداری در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۶ ۲/۳	۴ ۰/۷	ساخت و تقویت نظام جامع اخلاقی (منشور اخلاقی) در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۸ ۲/۱	۵ ۰/۱	توجه به نیازهای آموزشی و وجود دوره های آموزشی بر محور اخلاق حرفه ای برای ورزشکار در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۶ ۲/۶	۴ ۰/۹	نهادینه شدن فرهنگ شایسته سالاری در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۷ ۲/۵	۷ ۰/۷	وجود و تقویت ارتباط و اعتماد صحیح بین عوامل سازمانی بر پایه اخلاق در ورزش دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۲ ۲/۴	۷ ۰/۵	کم رنگ نمودن مسائل اقتصادی حاکم بر زندگی ورزشکار نسبت به مسائل اخلاقی از طریق حمایت مالی ورزشکار و ... در دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۷	۷	اهمیت دادن به مقوله های اخلاقی در نظام اجتماعی جامعه و دانشگاه می تواند

	۳/۰	۰/۶	موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۲	۷	تقویت راه های حل و فصل نمودن مسائل اخلاقی در نظام فرهنگی جامعه و دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۳	۸	تقویت و برجسته نمودن مفهوم اخلاق در نظام سیاسی جامعه و دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۸	۸	استفاده درست از تکنولوژی و تغییرات آن بر پایه مقوله های اخلاقی در جامعه و دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۲	۴	ارتقاء سطح آگاهی و فهم درست جامعه ورزشی از تاکیدات مذهبی و اخلاقی می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.
تایید	۳	۴	تقویت فرآیند تدوین و اجرای قوانین و مقررات ارتقاء دهنده اخلاقیات در جامعه و دانشگاه می تواند موجب ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور شود.

بر اساس نتایج جدول ۳ مشخص می شود که همه نشانگرهای سازه های مورد مطالعه به دلیل بیشتر بودن مقدار آماره t از $1/96$ و نیز بیشتر بودن مقادیر بارهای عاملی از $0/4$ ، از اهمیت لازم برای اندازه گیری سازه ی خود برخوردار هستند و بدرستی شناسایی شده اند. همچنین برای محاسبه پایایی ابزار اندازه گیری در این تحقیق از روش ضریب آلفای کرونباخ، ضریب گاتمن و اسپیرمن براون استفاده گردیده است. این روش ها برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه گیری از جمله پرسشنامه ها یا آزمون هایی که خصیصه های مختلف را اندازه گیری می کند بکار می رود.

جدول ۴. آزمون پایایی ابزارهای پژوهش

ضریب اسپیرمن براون	ضریب گاتمن	آلفای کرونباخ	تعداد گویه	ضریب
۰/۷۳۰	۰/۸۶۰	۰/۸۶۸	۱۸	فردی-رفتاری
۰/۷۶۲	۰/۷۸۲	۰/۸۲۰	۱۱	زمینه ای
۰/۷۲۳	۰/۸۰۴	۰/۸۶۲	۱۸	سازمانی
۰/۷۹۲	۰/۷۴۱	۰/۸۱۶	۷	فراسازمانی
۰/۷۴۶	۰/۷۵۵	۰/۸۴۰	۵۴	کل ابزار

با توجه به جدول ۴ و مقدار بالای ضریب آلفای کرونباخ، ضریب گاتمن و اسپیرمن براون برای کل پرسشنامه و ابعاد آن بیانگر اعتبار بالای ابزار پژوهش می باشد. داده های گردآوری شده از طریق پرسشنامه با استفاده از روش های آمار توصیفی (فراوانی، درصدها، شاخص های گرایش مرکزی و پراکندگی) و استنباطی (آزمون بارتلت و KMO و تحلیل عاملی تاییدی جهت بررسی کیفیت نمونه و روایی سازه ابزار، آزمون آلفای کرونباخ، گاتمن و اسپیرمن براون جهت بررسی پایایی ابزار، آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده ها، آزمون t تک

نمونه ای جهت بررسی تاثیر عوامل موثر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی بر ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور و آزمون فریدمن جهت رتبه بندی بین عوامل موثر بر توسعه اخلاق) و با کمک نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

یافته های توصیفی نشان داد که بیشترین فراوانی سن در کارشناسان ورزش بین ۳۶ تا ۴۰ سال هستند (۱۱۴ نفر) که معادل ۳۴/۸۶ درصد و کمترین فراوانی سن در کارشناسان ورزش بین ۵۱ تا ۵۵ سال هستند (۱۰ نفر) که معادل ۳/۲۴ درصد کل نمونه می باشد. بیشترین فراوانی وضعیت جنسیت در بین کارشناسان ورزش، مرد هستند که معادل ۶۵/۱۳ درصد (۲۱۳ نفر) و کمترین فراوانی کارشناسان ورزش زن هستند که معادل ۳۴/۸۷ درصد کل نمونه می باشد. بیشترین فراوانی وضعیت تاهل در بین کارشناسان ورزش، متاهل هستند که معادل ۸۲/۸۷ درصد (۲۷۱ نفر) و کمترین فراوانی کارشناسان ورزش مجرد هستند که معادل ۱۷/۱۳ درصد کل نمونه می باشد. بیشترین فراوانی وضعیت مدرک تحصیلی در بین کارشناسان ورزش، کارشناسی ارشد هستند که معادل ۴۳/۴۲ درصد (۱۴۲ نفر) و کمترین فراوانی مدرک تحصیلی مربوط به فوق دیپلم هستند که معادل ۲/۴۴ درصد کل نمونه می باشد. بیشترین فراوانی وضعیت محل خدمت شرکت کنندگان در تحقیق در بین کارشناسان ورزش، اساتید تربیت بدنی دانشگاه ها هستند که معادل ۳۳/۰۲ درصد (۱۰۸ نفر) و کمترین فراوانی محل خدمت در بین کارشناسان ورزش مربوط به کارشناسان وزارت ورزش و جوانان هستند که معادل ۱۲/۵۳ درصد کل نمونه (۴۱ نفر) می باشد. بیشترین فراوانی وضعیت سابقه کار در بین کارشناسان ورزش، بین ۶ تا ۱۰ سال هستند که معادل ۲۷/۸۲ درصد (۹۱ نفر) و کمترین فراوانی مربوط به کارشناسان ورزش با سابقه کار بالاتر از ۲۱ سال هستند که معادل ۹/۴۸ درصد کل نمونه می باشد.

توصیف میزان متغیر های اصلی تحقیق در نمونه تحت بررسی در جدول ۵ نشان داده شده است:

جدول ۵. توصیف متغیر عوامل موثر فردی-رفتاری

عوامل	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولایی	کشیدهی
عوامل فردی-رفتاری	۳۲۷	۳/۱۳	۴/۸۸	۰/۶۳ ۴/۲	۳۲۰/۶۱ ۰/۱	۱/۰۳ ۰	۱/۱۰۷ -۰	۰/۰۸۹ -
عوامل زمینه ای	۳۲۷	۳	۴/۸	۰/۱۰ ۴/۸	۴۱۶۳۷ ۰/۱	۱/۱۷۳ ۰	۱/۲۲۱ -۰	۰/۴۳۳ -
عوامل سازمانی	۳۲۷	۲/۷۵	۴/۶۳	۱/۸۳۶ ۳	۳۷۳۶۳ ۰/۱	۰/۱۱۴ ۰	۰/۲۴ -	۰/۱۱۶ -
عوامل ل	۳۲۷	۱/۱۸	۵	۷۵۲ ۳/۷	۱/۴۷۳۱ ۰	۲/۲۲۴ ۰	۱/۷۱۸ -۰	۱/۹۸۹ -

فراسازمانی							
------------	--	--	--	--	--	--	--

مطابق جدول ۵ و با توجه به میانگین بالای متوسط متغیرها و همچنین با توجه به انحراف معیار، چولگی و کشیدگی توزیع متغیر عوامل موثر فردی-رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی از کشیدگی نرمال برخوردار است.

جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای اصلی تحقیق از آزمون کولموگروف-اسمیرنف استفاده

شد:

جدول ۶. آزمون کولموگروف-اسمیرنف برای متغیرهای تحقیق

معنی	سطح داری	آماره آزمون	تعداد د	
عوامل فردی- رفتاری	۰/۱۵۱	۱/۱۳۶	۳۲۷	
عوامل زمینه ای	۰/۱	۱/۲۲۴	۳۲۷	
عوامل سازمانی	۰/۲۹۹	۰/۹۷۴	۳۲۷	
عوامل فراسازمانی	۰/۱۱۹	۱/۲۰۷	۳۲۷	
کل	۰/۲۰۳	۱/۳۴۷	۳۲۷	

با توجه به جدول ۶ مشاهده می شود که مقدار سطح معنی داری بدست آمده برای هر متغیر بالاتر از ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه متغیرهای تحقیق در نمونه مورد بررسی دارای توزیع نرمال می باشد. حال می توان از روش های آماری پارامتریک برای بررسی فرضیات تحقیق حاضر استفاده نمود.

عوامل فردی-رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی بر ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور تاثیر معنی داری دارد.

جهت بررسی سوالات فرعی تحقیق از آزمون تی تک نمونه ای کمک گرفته شده است.

جدول ۷. آزمون تی متغیر عوامل فردی-رفتاری

میانگین ملاک = ۳					
اختلاف میانگین	سطح معنی داری	آماره t	میانگین	درجه آزادی	
۱/۰۶۳۱۷	۰/۰۰۱	۲۳/۴۱	۴/۰۶	۳۲۶	عوامل فردی - رفتاری
۱/۰۱۰۷۵	۰/۰۰۱	۲۱/۵۷۸	۴/۰۱	۳۲۶	عوامل زمینه ای
۰/۸۳۶۰۲	۰/۰۰۱	۳۱/۹۷۹	۳/۸۳	۳۲۶	عوامل سازمانی
۰/۷۵۲۶۹	۰/۰۰۱	۱۵/۳۴۳	۳/۷۵	۳۲۶	عوامل فراسازمانی

با توجه به نتایج جدول ۷ میانگین عوامل فردی- رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی با میانگین مورد انتظار تفاوت معنی داری دارد چون سطح معنی داری آزمون تی کوچکتر از پنج صدم می باشد. میانگین عوامل فردی-رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی بیشتر از میانگین مورد انتظار می باشد.

بنابراین عوامل فردی-رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی بر ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور تاثیر دارند. بین میزان عوامل موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی با هدف ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور تفاوت وجود دارد.

جدول ۸. آزمون فریدمن برای رتبه بندی عوامل اثرگذار

سطح معنی داری	درجه آزادی	کای دو	میانگین رتبه	
۰/۰۱	۳	۵۲	۳/۰۴	عوامل فردی-رفتاری
			۲/۷۲	عوامل زمینه ای
			۲/۲۰	عوامل سازمانی
			۲/۰۴	عوامل فراسازمانی

با توجه به جدول ۸ مشاهده می شود که مقدار سطح معنی داری بدست آمده کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد در نتیجه بین میانگین رتبه های ابعاد عوامل اثرگذار بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه به میانگین رتبه ها، بالاترین رتبه را به ترتیب ابعاد عوامل فردی-رفتاری، عوامل زمینه ای، عوامل سازمانی و عوامل فراسازمانی دارا می باشد. این اطلاعات را به صورت گرافیکی در نمودار ۱ مشاهده می کنید.

نمودار ۱. رتبه بندی عوامل اصلی اثرگذار بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی با هدف ارتقاء ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی کشور

بحث و نتیجه گیری

عوامل (فردی-رفتاری، زمینه ای، سازمانی و فراسازمانی) به عنوان عوامل موثر بر توسعه اخلاق در ورزش دانشگاه بر توسعه ارزش های اخلاقی در جامعه ورزشی تاثیر معنی داری دارد. با توجه به میانگین رتبه ها، بالاترین رتبه را به ترتیب ابعاد عوامل فردی-رفتاری، عوامل زمینه ای، عوامل سازمانی و عوامل فراسازمانی دارا می باشد. این نتایج با یافته های قهرمانی و قلبی-قورچیان (۲۰۱۸)، فوتس (۲۰۱۶) ورمزیاری، قدیمی و شاهین راد (۱۳۹۶)، موسوی شیرینی و شهرستانی (۱۳۹۶)، باباصفری رنایی (۱۳۹۶)، شاه علی و همکاران (۱۳۹۵)، سلیمی (۱۳۹۵) و دریابگیان و همکاران (۱۳۹۵) هم سو می باشد.

و همچنین در پژوهش گراهام (۲۰۱۷) با عنوان هویت ورزشی و رشد اخلاقیات، بررسی گروه یک مسابقات انجمن ملی ورزش دانشگاهی (ان.سی.ای.ای) و بنیان های اخلاقی آن ها نتایج حاکی از هویت بخشیدن ورزش به دانشجویان ورزشکار بود.

شاه علی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان الگوی پیاده سازی اخلاق حرفه ای در سازمان های ایران با استفاده از تکنیک دلفی دریافتند که عوامل موثر بر پیاده سازی اخلاق حرفه ای در سازمان ها در سه بعد فردی، سازمانی و محیطی قابل مذاقه می باشد

قهرمانی و قلبی قورچیان (۲۰۱۸) "عوامل مؤثر بر اخلاق کاری معلمان در سطوح آموزشی" را مورد بررسی قرار دادند. پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات، چهار عامل مؤثر بر اخلاق کاری معلمان به شرح زیر نتیجه گرفته شد: ۱- عوامل فردی؛ ۲- عوامل اجتماعی؛ ۳- عوامل مدیریتی - سازمانی و ۴- عوامل ارزشی - اعتقادی قهرمانی و قلبی قورچیان (۲۰۱۸). فوتس (۲۰۱۶) "تفاوت های جمعیت شناختی در بحث اخلاق کاری" را مورد بررسی قرار می دهد. نتیجه حاصل نشان داد میزان اخلاق کاری افراد بیکار و جویای کار بیشتر از اخلاق-کاری افرادی است که وارد حیطه مشاغل شده اند؛ همچنین، از نظر سن و جنسیت تفاوت معناداری میان افراد از نظر میزان اخلاق-کاری وجود ندارد. باباصفری رنایی (۱۳۹۶) نیز در تحقیقی با عنوان "بررسی اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه شیراز نشان داد که بین همه ای ابعاد اخلاق حرفه ای اساتید به جز بعد روابط سالم و انسانی با روح جمعی و مشارکت در کار تفاوت معناداری وجود دارد. دریابگیان و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان شناسایی عوامل موثر بر توسعه اخلاق حرفه ای در میان مدیران مدارس متوسطه استان فارس، مولفه های موثر بر توسعه اخلاق حرفه ای را در چهار حیطه فردی، سازمانی، محیطی و زمینه ای شناسایی نمودند. موسوی شیرینی و شهرستانی (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان تاثیر آموزش آیین رفتار حرفه ای بر ارزش های اخلاقی دانشجویان حسابداری نشان دادند که بین آموزش آیین رفتار حرفه ای و ارزش های اخلاقی فردگرایانه دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد اما چنین رابطه ای بین آموزش آیین رفتار حرفه ای و ارزش های اخلاقی جمع گرایانه دانشجویان وجود نداشت.

بحث ورزش و اخلاق از زوایای مختلفی قابل بحث است و می توان جنبه های فرهنگی، دینی، تربیتی، انسانی، تاریخی و حتی مردم شناختی آن در فرهنگ عامه از گذشته تا امروز را مورد بررسی قرار

داد. ما اخلاق حرفه‌ای را تا حدی بخشی از اخلاق شهروندی می‌دانیم و معتقدیم که اخلاق حرفه‌ای با اخلاق ورزشی و انسانی ارتباط دارد؛ هر چند هر یک از این‌ها بر اساس هنجارهای جمعی پذیرفته شده، با یکدیگر متفاوت اند (ورمزیاری و همکاران، ۱۳۹۶).

نقش اخلاق در عملکردها و رفتارها، در تصمیم‌گیری‌ها و انتخاب و در برخوردها و ارتباطات مهم و تعیین‌کننده است (گیوریان، ۲۰۰۰). از سوی دیگر نیز رفتارهای غیراخلاقی شامل تمام اقداماتی است که به برخورد غیرمنصفانه با دیگران منجر می‌شود، خواه این رفتارها قانونی یا غیرقانونی باشند، سطح اخلاقی سازمان به قرار گرفتن ارزش‌های محوری هم چون، امانت‌داری، دوری از تبعیض، صداقت، اعتماد متقابل، عدالت، رعایت حقوق ذی‌نفعان سازمان و لحاظ کردن منفعت ذی‌نفعان درون خط مشی‌ها، برنامه‌ها، اقدامات و تصمیمات گفته می‌شود. اگر ورزش را به عنوان یک پیشه و حرفه در نظر بگیریم اخلاق ورزشی گونه‌ای از اخلاق حرفه‌ای است. اخلاق حرفه‌ای اخلاق یک پیشه و یک حرفه است و همان طور که تجارت، اقتصاد، فکر، تکنولوژی، پزشکی و رسانه نیز به اخلاقی خاص خود نیاز دارند ورزش حرفه‌ای نیز بدین اخلاق نیاز دارد. در این میان دغدغه متفکران اخلاق ورزش حرفه‌ای آن است که به معیارها و کدهایی اخلاقی توسل جویند که میان همه فرهنگ‌ها و هویت‌ها مشترک است (مرادپور و بابایی، ۱۳۹۶).

اخلاق ورزشی روحیه تیمی و گروهی، به سنتی، در کنار دیگر سنت‌های اجتماعی، تبدیل شده است. انتقال و کاربرد آموخته‌های اجتماعی ورزش‌ها و انعکاس این رفتارهای آموخته شده فرد را برای زندگی در گروه آماده تر می‌سازد. تجربه اجتماعی کسب شده از راه فعالیت‌های گروهی تربیت بدنی در حل مسائل اجتماعی بسیار مفید می‌باشد. تصمیم‌گیری‌های منطقی، قضاوت‌های اخلاقی و تجربه آن‌ها در میدانی ورزشی قابل انتقال به زندگی هستند. تقلید از مربیان و رهبران در گفتار و کردار که مورد احترام شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی هستند باعث ایجاد صفات برجسته و مطلوب در ورزشکاران و دانش‌آموزان می‌گردد. کنترل احساسات، احترام به قوانین، رعایت منافع جمعی از جمله عاداتی هستند که در ورزش امکان آموزش آن‌ها موجود است. اغلب ورزشکاران اذعان دارند که فلسفه زندگی مربیان و طرز رفتار آنها در زندگی اجتماعی و اخلاقی این گروه موثر بوده، زیرا آنان در موقعیت بهتری برای الگو برداری قرار دارند. تربیت اخلاقی ورزشکاران از رفتار مربیان نشأت می‌گیرد پس مربیان با اعتماد به کار و نقش خود لازم است اصول انسانی و اخلاقی را رعایت کنند (گراهام، ۲۰۱۷). از آنجا که انجام مهارت‌های ورزشی طبق قوانین و مقررات خاص هر رشته اجرا می‌گردد و رعایت مقررات بازی برای کلیه بازیکنان الزامی می‌باشد، در نتیجه، بازی موقعیتی است برای آموزش رعایت مقررات و قرار داد‌های اجتماعی، خصوصاً برای کودکان که در سنین اولیه با مقررات اجتماعی درگیر نیستند اثرات کاربردی را به همراه دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده در این تحقیق، برای توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی پیشنهادات ذیل ارائه می‌شود:

برای تقویت بعد فردی-رفتاری از برگزاری کلاس های آموزشی در جهت تقویت باورها و اعتقادات فردی دانشجویان ورزشکار، آموزش تکنیک های تفکر و نگرش مثبت، ارتقاء ویژگی های شخصیتی و سرسختی دانشجویان ورزشکار، توجه نسبی به ویژگی های دموگرافیک دانشجویان ورزشکار نظیر درآمد و کمک به آن ها در حد توان دانشگاه (تخفیفات شهریه ای، پاداش ها و ...) و برگزاری کارگاه هایی جهت ارتقاء آگاهی دانشجویان ورزشکار از هوش اخلاقی، اصول اخلاق فردی و ملاک های رفتاری درست، مهارت ارتباطات موثر و تصمیم گیری و ... استفاده شود. در ارتقاء سطح زمینه ای پیشنهاد می شود از جذب مربیان با اخلاق و با توانایی های تخصصی بالا، جهت آموزش فاکتورها و اصول اخلاق ورزشی، تلاش در جهت اصلاح شاخص های محیطی مانند ارتباط با رسانه ها برای ارائه برنامه های اخلاق محور، رایزنی مدیران دانشگاه برای تلاش جهت ارتباط با سایر سازمان های موثر بر مباحث فرهنگی و اخلاقی جهت غنی نمودن برنامه های فعلی و طراحی برنامه های اخلاقی با هدف قرار دادن دانشجویان ورزشکار، پیاده سازی برنامه های موثر اخلاق محور در دانشگاه با کمک دوستان و خانواده دانشجویان، بهره گیری از پیشکسوتان ورزشی با اخلاق در برنامه های تمرینی و ورزشی دانشگاه جهت تاثیر گذاری اخلاق محور بر روی دانشجویان ورزشکار و کمک گرفتن از نهاد های اجتماعی و مذهبی دانشگاه برای هم سویی با برنامه های اخلاق محور با هدف دانشجویان ورزشکار استفاده گردد. همچنین در تقویت بعد سازمانی پیشنهاد می شود راهکارهای حمایت و اعطای پاداش ها و تخصیص مشوق های مالی و غیر مالی مکفی به دانشجویان ورزشکار با اخلاق فعال، اتخاذ و بکارگیری ساختار و سیاست های حامی توسعه اخلاق در ورزش دانشگاه، تغییر فرهنگ و جو نتیجه گرایی در دانشگاه به فرهنگ اخلاق محور در ورزش دانشگاه، بازنگری در نگرش مدیران ورزش دانشگاه و ماموریت ورزش دانشگاه با هدف توسعه ارزش های اخلاقی در ورزش دانشگاهی، تدوین سازوکارهایی در جهت بکار گیری ورزشکاران بر اساس شایستگی های ورزشی در تیم های دانشگاهی و تقویت اعتماد سازمانی و سلامت اداری در ساختار ورزش دانشگاهی با هدف تاثیر گذاری بر جامعه ورزش دانشگاهی دنبال شود. و در عامل فرا سازمانی آموزش نحوه استفاده درست و اخلاق مدارانه از تکنولوژی های فضای مجازی و در دسترس قرار دادن آن برای دانشجویان ورزشکار، توجه به مسائل اقتصادی، سیاسی و جهت گیری های سیاسی و حزبی دانشجویان در محیط های ورزشی و تلاش برای کاستن اثرات آن بر اخلاق دانشجویان ورزشکار و استفاده از فرصت های اجتماعی، مذهبی و قانونی در جامعه خارج از دانشگاه و برجسته نمودن اثرات آن با هدف توسعه اخلاق در ورزش دانشگاهی توصیه می شود.

نتیجه گیری کلی

با تاثیری که این عوامل بر ارتقاء ارزش های اخلاقی (بر اساس یافته های تحقیق) دارند می توان این ارزش ها را از طریق راهبردهای آموزشی، پژوهشی، ورزشی و مدیریتی در جامعه ورزشی کشور توسعه داده و منتظر نتایج مطلوب در جهت رشد ارزش ها و اخلاقیات در ورزش کشور بود. امید است سازمان های متولی در بخش ورزش مانند وزارت علوم، وزارت ورزش، ادارات کل ورزش و جوانان، فدراسیون های ورزش دانشگاهی، دانشکده تربیت بدنی و مراکز پژوهشی بتوانند در جهت اشاعه ارزش های اخلاق

ورزشی از نتایج تحقیق حاضر بهره مند شوند.

منابع

- Abbasi Bakhtiari, R. (2011). Examining the interactions between sport and culture. National Symposium on Cultural Industries and its Role in Sustainable Development, Islamic Azad University, Kermanshah Branch, March 31, 2015. (In Persian).
- Alvani, M., Hassanpour, A. and Davari, A. (2003). Analysis of Organizational Ethics of Employees Using the Pattern of the Ethics Circle, Journal of Ethics in Science and Technology. Vol. 5, No. 3 and 4: 25-34. (In Persian).
- Arasteh H, Jahed H. (2011). Considering ethics in universities and higher education centers, a choice for improving behavior. Science Cultivation Journal. 1 (2): 31-40. (In Persian).
- Abolhassan F, Rezaeemanesh B. (2005). Administrative Ethics: A journey to the past and present: Management studies in Iran. (In Persian).
- Bahari far, A., Javaheri, K. (2017). Investigating the Consequences of Organizational Ethical Values (by Investigating Organizational Justice, Organizational Commitment and Organizational Citizenship Behavior), Journal of Human Development in Police, seventh year. No. 28, pp. 95-118. (In Persian).
- Babasferiranani, M. (2017). Studying the Professional Ethics of Shiraz University Professors from the Point of View of Master Students. Master's Degree, Department of Educational Management, Shiraz University. (In Persian).
- Dada , Bensonolu (2016). Determination of university Athletes character through sport participation in Niserdelta of Nigeria , journal of Education , practice , vol1 1,No 15,
- Daryabagien, A., Karimzadeh, S., Nazem, F. (2016). Identifying the Factors Affecting the Development of Professional Ethics of High School Principals in Fars Province. Quarterly Journal of Educational Management Research. Eighth Issue, No. 2. pp. 21-41. (In Persian).
- Fouts, S. F. (2016). Differences in Work Ethic among Jobseekers Grouped by Employment Status and Age and Gender, A dissertation submitted to the Graduate Faculty of North Carolina State University in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Doctor of Education, North Carolina State University .
- Gayuriyan, H. (2000). The Role of Ethics in Organizational Development, Journal of Applied Public Administration. Issue 47: 33-48. (In Persian.)

- Gayuriyan, H. (2005). The Role of Ethical Levels in Organizational Decisions, Tadbir, No. 169: 71-86. (In Persian).
- Ghahremani, J. and Gholi Ghourchian, N. (2018). Investigating Effective Factors on the Teacher's Work Ethics of Three Educational Levels to Represent a Model", American Journal of Scientific Research, (2018), N. 54, 101-110.
- Gholami K. Ebrahimi I. (2015). Providing and fitting an ethical sensitivity model and its relationship with caring teaching. Ethics in Science & Technology. 10(1): 85-94. (In Persian).
- Graham I Danielle. (2017). Athletic Identity and moral Development: an examination of NCAA division I Athletes and their moral Development.' Browse all these Dissertations. wright state university.
- James F. Keenan. (2017). the lack of professional ethics in the academy", Louvain studies. 35, 98-116.
- Lescroart, M. , Brown , M. (2015). The Relationship Between Ethical and Abusive coaching Behaviors and student – Athlete well-being" sport exercise and performance psychology. vo1. 4, No.1,36-41 .
- Mac. Casker. AF. (2006). Promoting the fundamental principles of professional ethics at the University J Res Ethic;1(3):265-79.
- Mathews, R. (2012). The role of Ethics in Athletic participation' university of Nevada, lavages. Dissertation .
- Mazaheri, M.M. (2006). Culture and Sports. First International Congress of New Approaches to Physical Education and Sport Sciences, Islamic Azad University, Tehran, 1st and 2nd of Esfand. (In Persian).
- Mohammadi, R. (2009). Quality assessments for higher education: concepts, principles, methods, and criteria. Tehran: Sanjesh Organization Publication. (2009) (In Persian).
- Mohammadi, R., Barari, M., H., Shojaee, S. (2011). The Effect of Professional Ethics of Athletes and Coaches on the Trust and Commitment of Fans towards the Club (Case Study of Sepahan Club), 6th National Congress of Physical Education Students in Tehran, Tehran , Institute of Physical Education and Sport Sciences, https://www.civilica.com/Paper-SSTU06-SSTU06_216.html. (In Persian).
- Moradipour, M. and Babaei, A. (2017). Ethics in sport and moral attributes of Muslim athlete, 2nd National Congress of Sport Sciences and Physical Education of Iran, Tehran, Foundation for the Promotion of Science and Technology, [https://www.civilica.com /Paper-SPORTCONF02-SPORTCONF02_164.html](https://www.civilica.com/Paper-SPORTCONF02-SPORTCONF02_164.html), (In Persian).
- Mouratrdous, k, chatzopoulos , D. (2007). Moral Development in sport context , Aristotle University of Thessaloniki, Greece.

- Mousavi Shiri, S. M. and Shahrestani, M. (2017). The Effect of Training on Professional Behavior on the Ethical Values of Accounting Students, 11th Iranian National Accounting Conference, Mashhad, Ferdowsi University of Mashhad, https://www.civilica.com/Paper-IAAC11-IAAC11_008.html. (In Persian).
- Pennino, Clare M. (2004). Managers and Professional ethics. *Journal of Business ethics*. 41, pp 337-347.
- Reybold, L. Earle, Halx. Mark D; Jimenez, Anne L. (2017). Professional Integrity in Higher Education: A Study of Administrative Staff Ethics in Student Affairs, *Journal of College Student Development*, V.49, N.2, 110-124.
- Salimi, M. (2016). Presenting the pattern of professional ethics development in sports organizations. *Quarterly Journal of Ethics and Technology*. 12th issue No. 1. p. 3-13. (In Persian).
- Schwartz MS. (2013). Developing and sustaining an ethical corporate culture: The core elements. *Business Horizons*. 56(1):39-50. DOI: 10.1016/j.bushor.09.002.
- Shah Ali, M., Rashidpour, A., Kavoosh, I. and Etebariyan, A. (2016). A Model for the Implementation of Professional Ethics in Iranian Organizations. *Urban Management*. No. 39. p. 393-406. (In Persian).
- Shirzai, P. (2013). The place of culture and sports. *Journal of Cultural and Social Studies of Khorasan*. Nos. 8 and 2, Autumn and Winter 28-. 32. (In Persian).
- Vermezyari, G. A., Old, B. and Shahinrad, H. (2017). Relationship between the commercialization of sport and the ethics of athletes of the Premier League in team and individual disciplines, the first national conference on the new achievements of physical education and sport, Chabahar, Chabahar International University, https://www.civilica.com/Paper-IUCSPORT01-IUCSPORT01_261.html. (In Persian).